

Одеський національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра організації та економіки фармації

Силабус курсу
Вступ у фармацію

Обсяг	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Семестр, рік навчання	I семестр 1-го року навчання
Дні, час, місце	Вівторок, Середа, П'ятниця Кафедра організації та економіки фармації
Викладач (-і)	Александрова Олена Олександрівна
Контактний телефон	+380631612116
E-mail	alena.kalenyik@gmail.com
Робоче місце	Вул. Малиновського, буд. 37, 2-й поверх, кафедра організації та економіки фармації, ауд.213
Консультації	За графіком кафедри

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами може здійснюватися за E-mail викладача дисципліни; платформами Microsoft Teams та Zoom; месенджерами Viber, Telegram, WhatsApp.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення дисципліни є історичні аспекти становлення та розвитку медицини і фармації, тенденції розвитку фармацевтичної галузі в країнах світу та в Україні, та організація роботи аптеки, як закладу охорони здоров'я.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі):

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Вступ у фармацію» базуються на вивченні загальної історії, інформатики, фізики та хімії під час середньоосвітньої підготовки й інтегрується з такими дисциплінами навчального плану ОНМедУ, як історія та культура України, загальна та неорганічна хімія, біологія з основами генетики;

Дисципліна є підґрунтям вивчення етики та деонтології у фармації, фізіології та анатомії людини, органічної хімії, фармацевтичної ботаніки, аптечної технології ліків, фармакології, фармакогнозії, промислової технології лікарських засобів, організації та економіки фармації, медичного та фармацевтичного товарознавства, належних практик у фармації, фармацевтичної хімії, менеджменту та маркетингу у фармації, стандартизації

лікарських засобів, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними дисциплінами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знання історичного шляху розвитку фармації і аптечної справи, детальне і ґрунтовне ознайомлення студентів з історією фармацевтичної науки та практики; формування у студентів теоретичних основ та важливих професійних навичок щодо організації забезпечення лікарськими засобами населення, знання основ належної аптечної практики; формування у студентів первинних професійних знань щодо вимог до виробничої діяльності аптек, правил техніки безпеки та санітарно-протиепідемічного режиму виробничого відділу аптеки; набуття студентами практичних компетенцій у сфері професійної діяльності фармацевтичних працівників.

Завдання дисципліни:

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування у студентів історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природознавчих та спеціальних дисциплін, знання історичних витоків фармації;

ознайомлення студентів з організацією роботи аптеки, завданнями та функціями аптеки, її організаційною структурою, загальними принципами забезпечення лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту населення й закладів охорони здоров'я;

знайомство з нормативно-правовими та законодавчими актами України, вимогами належної аптечної практики (НАП) до виготовлення ЛЗ в умовах аптек, основними завданнями та функціями аптечних закладів, охороною праці та технікою безпеки фармацевтичних працівників,

набуття умінь з дозування, фасування та пакування лікарських засобів в аптечній практиці та ознайомлення студентів з робочими місцями й обладнанням виробничого відділу аптеки.;

підвищення загальнокультурного рівня сучасного молодого спеціаліста, виховання гордості та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності.

Очікувані результати:

Програмні результати навчання для дисципліни:

ПРН 1. Визначати взаємозв'язок розвитку медицини і лікознавства з загальноісторичним розвитком суспільства.

ПРН 2. Знати особливості напрямів, принципів, підходів становлення медицини і лікознавства на різних етапах історичного розвитку.

ПРН 3. Знати основоположні поняття характерні для медицини і лікознавства окремих історичних центрів цивілізації (стародавні Китай, Індія, Єгипет, Греція), базові елементи та історичне значення вчень видатних представників медицини різних історичних етапів.

ПРН 4. Вносити судження щодо перспектив розвитку української фармації та фармацевтичного ринку України.

ПРН 5. Визначити соціальне значення фахової підготовки студентів фармацевтичних вузів.

ПРН 6. Аналізувати тенденції розвитку фармації за кордоном.

ПРН 7. Знати основні принципи фармацевтичного забезпечення населення.

ПРН 8. Знати основні завдання, функції та організаційну структуру аптек.

ПРН 9. Знати організацію та забезпечення санітарного режиму в аптеці.

ПРН 10. Знати структуру та джерела фармацевтичної інформації.

ПРН 11. Тракувати основні принципи санітарно-просвітницької роботи.

ПРН 12. Порівнювати види і форми рецептурних бланків та пояснювати основні реквізити.

ПРН 13. Тракувати основні принципи рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів.

ПРН 14. Пояснювати основні принципи організації зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту.

ПРН 15. Пояснювати порядок організації внутрішнього аптечного контролю якості екстемпоральних ліків.

ПРН 16. Класифікувати комп'ютерні програми, що використовуються в роботі аптеки.

ПРН 17. Засвоїти знання щодо основних нормативно-правових та законодавчих актів України що регламентують діяльність аптек.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.), семінарських (20 год.) та практичних (20 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (30 год.). В якості методів навчання застосовуються проблемний виклад, кейс-стаді, дискусії, електронні (оглядові, проблемні) лекції, презентації, ділові ігри, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки (ситуаційні завдання, тестові завдання).

Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1 ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ ВІД СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ДО СЬОГОДЕННЯ

Тема № 1. Вступ у фармацію. Історичні етапи становлення і розвитку медицини та фармації у стародавні часи. Фармація в епоху середньовіччя

Тема № 2. Розвиток медицини та фармації в Україні від

Стародавньої Русі до початку ХХ століття

Тема №3. Розвиток медицини та фармації в Україні в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття

Тема № 4. Історичні аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та за кордоном. Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.

Тема № 5. Сучасна медицина та фармація в країнах світу.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ: ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕКИ, КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В АПТЕЧНОМУ ЗАКЛАДІ.

Тема № 6. Аптека – заклад охорони здоров'я. Основи забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів.

Тема № 7. Основи організації фармацевтичної інформації.

Тема № 8. Організація роботи рецептурно-виробничого відділу тема № 9. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів.

Тема №10. Організація роботи відділу продажу готових лікарських засобів за рецептами лікарів.

Тема № 11. Організація роботи відділу запасів

Тема №12. Організація виготовлення і контролю якості екстемпоральних і готових лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту.

Тема №13. Автоматизація роботи аптеки.

РОЗДІЛ 3 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИГОТОВЛЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ АПТЕК.

Тема №14. Нормативно-правові та законодавчі акти України щодо виробничої діяльності з виготовлення лікарських засобів в умовах

Аптек відповідно нап (gpp).

Тема №15 таро-пакувальні матеріали аптек. Одержання води очищеної, контроль її якості та умови зберігання.

Тема №16. Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску твердих, рідких, м'яких лікарських засобів.

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., Александрова О. О. та ін. Тексти лекцій з дисципліни «Вступ у фармацію». Одеса: ОНМедУ, 2020. 220 с.

2. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Александрова О. О., Вишницька І. В. та ін. Вступ у фармацію: практикум. Одеса: ОНМедУ, 2018. 53 с.

3. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., Александрова О. О. та ін. Вступ у фармацію: навч. метод. посіб. Одеса: ОНМедУ, 2019. 110 с.

4. Унгурян Л.М., Беляєва О.І., Прилипко Н.А., Вишницька І.В. та ін. Основні законодавчо-правові акти, що регламентують діяльність аптечних закладів: Довідник. Одеса: ОНМедУ. – 2016. 150 с.

5. Давтян Л. Л., Коритнюк Р. С., Войтенко Г. М., Основні тренди розвитку фармацевтичного ринку України по фармакотерапевтичних групах. Київ, 2015 - 130 с.

6. О. І. Тихонов, Т. Г. Ярних. Аптечна технологія ліків: підруч. для студентів вищ. навч. закл - 5-е вид. Вінниця: Нова кн., 2019. 535 с.

7. Котвіцька А.А., Горбаньов В.В., Гавриш Н.Б. та ін. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. 168 с.

8. Основи організації діяльності аптек у питаннях та відповідях: Навчальний посібник/ Під загальною редакцією А.С. Немченко. Х.: НФаУ, 2015. 73 с.

9. Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек: настанова СТ-Н МОЗУ 42-4.5 : 2015. МОЗ України; за ред. О.І. Тихонова та Т.Г. Ярних. К.: МОЗ України, 2016. 109 с.
10. Вимоги до виготовлення стерильних лікарських засобів в умовах аптек: настанова СТ-Н МОЗУ 42-4.6 : 2015. МОЗ України; за ред. О.І. Тихонова та Т.Г. Ярних. – К.: МОЗ України, 2016. 76 с.
11. Гладух Є.В., Сайко І.В., Січкарь А.А., Солдатов Д.П. Теоретичні основи фармацевтичної технології: навч. посібник. Х.: НФаУ, 2016. 203 с.
12. Державна фармакопея України. Державне підприємство „Науково-експертний фармакопейний центр”. II -е вид. Х. :РІРЕГ, 2018 р. 556 с.
13. Посилкіна О.В., Доровський О.В., Братішко Ю.С. та ін. Економіка, планування та організація хіміко-фармацевтичного підприємства: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: НФаУ: Вид-во Золоті сторінки, 2016. 472 с.
14. Шматенко В.В., Кучмістова О.Ф., Кучмістов В.О.. Організація заготівлі, стандартизації та зберігання лікарської рослинної сировини [Текст]: Навч. посібник. К.: Вид-во «Людмила», 2019. 140 с.
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 24.04.2015 №242 «Про затвердження Правил утилізації та знищення лікарських засобів».
16. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 29.09.2014 №677 «Про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі»
17. Психологічні аспекти в діяльності фармацевтичних працівників: навчальний посібник / за ред. О.П. Шматенко, Н.В. Гончаренко, М.В. Білоус, І.Ф. Гончаренко, О.В. Голюк. К.: "Видавництво Людмила", 2019. 166 с.
18. Шматенко О.П., Білоус М.В., Кучмістов В.О., Кучмістова О.Ф. Сучасні можливості використання інформаційних технологій у цивільній та військовій фармації: навч. посібник. К.: Вид-во «Людмила», 2019. 182 с.
19. Технологія ліків: навч.-метод. посібник для студ. вищих мед., фармац. навч. закладів спец-ті 226 «Фармація». К.: Медицина, 2017. 464 с.
20. Фармацевтична енциклопедія. /Голова ред.ради та автор передмови В.П.Черних. 3-тє вид., переробл. і доповн. К: « Моріон» 2016.- 1952 с.
21. Черковська Л.Г., Авраменко М.О., Скорина Д.Ю. та ін. Якість, стандартизація та сертифікація ліків: Навч.-метод. посібник. Вид. 2. Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. 117 с.
22. Ярних Т.Г., Тихонов О.І., Гриценко І.С. та ін. Екстемпоральна рецептура (технологія, аналіз, застосування): метод. рекомендації. К., 2016. 370 с.
23. Котвіцька А.А., Кубарева І.В., Суріков О.О. та ін. Основи права та законодавства у фармації: нац. підруч. для студентів вищ.навч.закл. / за ред. А.А. Котвіцької. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. 528 с.

Додаткова література:

24. Голяченко О. М., Ганіткевич Я. В. Історія медицини. Тернопіль: Лілея, 2004. 248 с.
25. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 640 с.
26. Сятиня М.Л. Історія фармації: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Місіонер, 2002. 660 с.
27. Фармацевтичне законодавство. Нормативні акти з організації роботи аптечних підприємств. / Під редакцією д.фарм.н., проф. Грошового Т.А. Тернопіль: ТДМУ, 2013. 569 с.
28. Безуглий П.О., Георгіянц В.А., Гриценко І.С. та ін. Фармацевтичний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. В.А. Георгіянц. Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013. 552 с.
29. Громовик Б.П. Організація роботи аптек: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Видання 2-ге, виправл. і доповн. Вінниця: Нова книга, 2005. 272 с.
30. Мешковский А.П. Надлежащая практика хранения медикаментов. *Провизор*. 2001. Вип. 1. С. 6-8.
31. Наказ МОЗ України № 44 від 16.02.93 р. «Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення».
32. Наказ МОЗ України № 197 від 07.09.93 р. «Про затвердження Інструкції по приготуванню в аптеках лікарських форм з рідким дисперсійним середовищем».
33. Наказ МОЗ України № 275 від 15.05.2006 р. «Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів».
34. Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2006 р. «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог замовлень».
35. Наказ МОЗ України «Перелік провізорських посад у закладах охорони здоров'я» від 28.10.2002 р. №385
36. Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 р. «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки».
37. Гузев К.С. Гален и фармацевтическая технология. *Фармація и фармакологія*. 2016. Вип. 4(3(16)). С. 84-95.
38. Куликова О.А., Лаврентьева Л.И. Стандарты обслуживания населения в аптечных организациях: мнения руководителей и фармацевтических работников. *Фармація и фармакологія*. 2015. Вип. 3(5(12)). С. 50-54.
39. Блавацька О.Б. Досвід страхової фармації Європи – законодавчі та організаційні аспекти фармацевтичної діяльності в Австрії. *Фармац. журн*. 2003. Вип. 4. С. 39-46.

40. Галя Л.О. Аптеки як заклади охорони здоров'я в контексті належної аптечної практики. Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. 2012. Вип. 1 (8). С. 91-94

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт фармацевтичної енциклопедії -

<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/>

Офіційний вебпортал парламенту України - <https://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України -

<https://www.moz.gov.ua>

Сайт журналу «Фармацевт практик» - <https://fp.com.ua>

Офіційний сайт журналу «Провізор» - <https://www.provisor.com.ua>

База даних "Законодавство України" - <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я -

<https://www.who.int/ru/>

Офіційний сайт Державного експертного центру МОЗ України -

<https://www.dec.gov.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті з метою виявлення рівня підготовки студентів за визначеною темою. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, тестування з використанням набору стандартизованих завдань, контролю виконання практичної роботи.

Форми проведення поточного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання письмових завдань, практичних ситуацій, кейс-завдань.

Форми і методи підсумкового контролю:

Формою підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни є залік.

Оцінка за дисципліну – це 100% поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок студента).

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Отриманий середній бал за дисципліну дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою. При цьому підраховується тільки середній бал поточної успішності, тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми, яке конвертується за 200-бальною системою.

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Подальші розрахунки виробляє інформаційно-обчислювальний центр університету.

Відповідно до отриманих балами за 200-бальною шкалою, студенти оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни за багатобальною шкалою

Отриманий середній бал за дисципліну дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E».

Самостійна робота студентів.

Завданням самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для більш поглибленого вивчення дисципліни на практичних заняттях. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час іспиту (у вигляді теоретичних питань або ситуаційних завдань до іспиту).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Виконані роботи студентів, які представлені з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Академічна заборгованість (пропущене заняття, незадовільні оцінки) повинна бути ліквідована у двотижневий термін. Перескладання іспиту відбувається за графіком навчального відділу університету.

Політика щодо академічної доброчесності:

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт студента він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені навчальною дисципліною.

Списування під час проведення занять та іспиту заборонені (в т.ч. з використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та запізень:

Відвідування практичних та лекційних занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студент повинен приходити на заняття відповідно до розкладу, затвердженому університетом. Запізнення на заняття не припустиме.

Мобільні пристрої:

Неприпустиме користування мобільними пристроями (телефон, планшет тощо) під час заняття без дозволу викладача. Дозволяється використовувати

зазначені мобільні пристрої в аудиторії тільки під час підготовки до практичного заняття або он-лайн тестування.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка в аудиторії повинна відповідати загальним вимогам ділової та наукової етики. Під час занять студент повинен приймати активну участь у навчальному процесі. Студенту необхідно виявляти дисциплінованість, вихованість та відповідальність.